

התחנה המרכזית האירועים שעיצבו את חיי

רוני סומק (66), משורר וסופר

טליה לוינ

בסוף כיתה י' לא ידעתי שבתוך זמן קצר אגוד בתוך שורות קצרות ומנוקדות

בתי קולנוע

"שלושה בתי קולנוע הקיפו את שכונת ילדותי, נווה משכן בתל אביב: קולנוע מור בשיכון דן, קולנוע תל אור בתל ברוך וקולנוע רם ברמת החייל. סרט, בהצגה יומית, עלה 52 וחצי גרוש. אני זוכר את המחיר מכיוון שהוא היה שווה שבע נסיונות עזת באוטובוס, ולא פעם כשרצו להוסיף עוד יומית ליומית השבועית שהורים מימנו, מצאנו את הולכים לבית הספר ברגל. המרחק בין השכונה לבית הספר בצהלה היה כשעה, והוא השקע בשעות טרום. מדויק יותר: בשעות ג'וני וייסמילר. וייסמילר היה החלום השרירי שלנו, ובתי הקולנוע היו הטרמינל שממנו המריאו מטוסי הדמיון. בטיסות האלה לא הירקנו אף פעם חגורות.

יונה וולך

"את יונה וולך הכרתי בבית תל-אביבי. היא לא נולדה מהים, אבל הכירה היטב את הסערה, ובכל זאת אף לוויתן לא שחח בים האהבה שלנו. באותו לילה היא נתנה לי עותק של 'דברים' וכתבה 'בהבשלת הפרי והגשמת הארוס'. אם אני צריך חמש שורות לכרטיס הביקור שלה, הרי שקל לה עתיק אותן מהשיר הבא: 'רובה גריוולית גירלה אותי/ חלב כוכבים היה מזוני העיסרי/ הרבר הראשון שראיתי/ בימי חיי כוונתי שאני זוכר/ היה אני איך אוכל לשכוח'. ובאמת איך אפשר לשכוח."

צילום: ראובן קסטור

"הכירה היטב את הסערה". וולך

מגמגם

"ברוח שבין גיל 9 ל-10 הייתי ילד מגמגם. השיר הזה הוא ה'גמגם' שלי."

נקמת הילד המגמגם

היום אני מדבר לזכר המלים שפעם נתקעו לי בפפה, לזכר גלגלי השנים שפוררו בקרוב מתחת ללשוני והריחו את אבק השקפות בקרוב בין הלע לשפתים החשוכות. חלמתי או להקריח את המלים שצארו כסחורות נגיבות במחסני הפפה, לקרע את אריוות הקרטון ולשלף את צעצועי האלף-בית. המורה היתה מניחה יד על כתפי ומספרת, שגם משה גמגם ובכל זאת הגיע להר סיני. ההר שלי היה ילדה שישבה לדי בפתח, ולא היתה לי אש בכנה הפה כדי להבעיר לנגר ציניה, את המלים שגשרפו באהבתי אותה.

המורה לאמנות רפי לביא

"הכרתי אותו בכיתה ט'. על הספסלים בתיכון 'השרון' ישבו בעיקר בנים של גנרלים מנווה מגן ובנים של טוראים משכונת מורשה. אני הייתי מצבא אחר, נווה משכן, שכונה תל-אביבית של מפוני מעברות. מי שמחפש קיפות, שיעבור לסיפור אחר. בני הגנרלים לא התגדרו ברגות המשפחתי, והעוני של הוראיים היה כמו מן העין. רפי לביא לימד אותנו אמנות. הוא הצמיד תמונות באטב לגב כיסא שעמד על שולחן המורה, וקולו שתל חיים באפולו קטוע יד: הוא הציע מגבת לאפרודיטה שעלתה מהגלים; וצייר למונה ליוה משק פי שמש מעל השפם שהניח שם מרסל רושאן. הוא הסביר לנו שגורדון אינו רק משורר בעל חוון לאומי, אלא גם רחוב שבו ממוקמות הגרירות שצריך לבקר בהן מדי פעם. הוא דיבר בכבוד רב על 'ההיפושיות' בימים שבהם רוב ה'מבוגרים' שלחו אותם להסתפר.

צילום: ישי אלוני

נוף במי שקרה לו "המורה". לביא

עבודה עם חבורות רחוב

"בשנה האחרונה של השירות הצבאי הייתי מרריך חבורות רחוב בבית שמש. לא האמנתי עד אז שבאמת אפשר לגדול בלי 'אמא לב אטום' של פינק פלויד, או לנהל במשך לילה שלם ויכוח על ההבדל שבין תא המעצר במגרש הרוסים לזה שבתחנת המשטרה בעיירה. מהנערים האלה למרתי שסכין הוא קודם כל סכין, ורק אחר כך מטאפורה למילה 'סכין'."

חתונה

"בינואר 1985 התחתנתי בבית הכנסת הגדול בתל אביב עם ליאורה. 30 שנה לאחר מכן כתבתי את השיר הבא."

חתימה

פפה של מנפחי הזכוכיות טמון סוד הבוס ששברתי מתחת להפה. כרי לאחות את השברים נבראו החבוקים.

שירלי

"די בנאלי להגיד את זה, אבל אני חייב להגיד שהיום המאושר בחיי הוא היום שבו נולדה שירלי. במקום מילים, הנה שיר שכתבתי בחודש הראשון לחייה."

שיר לילדה שכבר נולדה

ביום שנולדת ממנו פועלי האשר את כפות הידים מול האש שהצתה בגפרון חיוני. לילה לילה אני מתהפנט מקול נשימתך כמו היתה בהובו מגדלור למלך שפמקט נטרף בשני היים.

המפגש עם המשורר הסודי אדוניס

"אדוניס הוא מאבות המזון השיריים שלי. בפגישה הראי שונה שלנו בפסטיבל שירה בספרד, הוא קרא מול קהל את השיר שלי 'אלג'יר'. ההתרגשות עברה שעות נוספות. בימי הפסטיבל האחרים אהבתי להרגיש איך האיש שהיה שורות מנוקדות בספר שירה הופך לידיד."

שולם לאדוניס המלך

אתה שואל: "מתי מטפורת? ועונה: 'כנפים מרפרפות בלבבות מלים', ואני נזכר בכנף ידך הנוחת על הכתף הממשית של בתי בעיר קטלאנית ריקה מצפורים."

היא התנצלה שהערבית שלה היא תוצרת מגפות מורחנות בבית הספר בו למדה, ואתה אמרת לה שהיא טובה משאריות המלים תוצרת בגדר שפחוקו בפיי 'הגיע הזמן' חקת, 'שתבת תלמוד את אביה' את שפת אמו."

אמי, אדוניס, היא שומרת היצר בו שתולות מלים המחכות לנביטה. בתי נולדה מלב שחרטתי לכבוד אהובתי על אחר הגועים, והשפה היא קול צחצוח חרי בות הרוח קמה שגשאר מבגוריות העלים.

ידיד. אדוניס

מפגש עם המשורר הפולני ויסלבה שימבורסקה

שיר אהבה לוויסלבה שימבורסקה

"הבאת תמונה של הילדה שקף? היא שואלת, ובחלל הפה צומחות לי עוד שנים בשביל ללעס את הרגע הזה. 'בוא נשתה עוד קוניאק', היא מניפה את קולה כאלו היה מגל הקוצר חטה כרי לאפות מלים ולפרס להם המתאהב אפילו בפסין. על השלחן נחים פלחי מרמלדה קעלים שגשרו לתוך צלחת. העלים האמתיים תלויים על עצי קרקוב עטופים בצלפון ערפל שבא להמתיק ערב."

עם קוניאק ומרמלדה. שימבורסקה

השיר הבא שאכתוב

"אני כותב בממוצע עשרה שירים בשנה, והשיר האהוב עלי הוא השיר שעדיין לא כתבתי."

סומק הוציא לאחרונה את ספר השירים "נקמת הילד המתגמם". 10 בנובמבר יתקיים לכבוד צאתו מופע חגיגי במועדון צוותא בתל אביב